

Тому державна молодіжна політика розглядається як один з провідних чинників вирішення стратегічних завдань у сфері забезпечення конкурентоспроможності України, становлення громадянського суспільства, забезпечення гідних умов життя громадян

Література:

1. Про внесення змін до деяких законів України щодо молодіжних та дитячих громадських організацій : Закон України // ВВР України. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – № 50. – С. 501.
2. *Калінічева Г. І.* Конституційно-правові засади формування соціальної держави в сучасній Україні / Г. І. Калінічева // Особливості соціальної молодіжної політики в Україні та ФРН на сучасному етапі : наук. зб. – К. : МАУП, 2004. – С. 53.
3. *Карнаух А.* Молодіжна політика: проблеми та перспектива / А. Карнаух // Віче. – 2007. – № 18. – С. 47.
4. *Метьолкіна Н. Б.* Удосконалення механізмів формування та реалізації державної молодіжної політики в Україні / Н. Б. Метьолкіна : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. “Державна молодіжна політика: регіональний аспект, (Харків, 23-24 квітня 2008 р.). – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2008. – С. 33–36.
5. *Савченко Б. Г.* Орієнтири для формування державної молодіжної політики в Україні / Б. Г. Савченко, Н. Б. Метьолкіна // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. – Вип. 1 (13). – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2006. – С. 167–174.

Надійшла до редколегії 10.04.2014 р.

УДК 351.711

С. І. СИСОЄВА

**ДЕРЖАВНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ
В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ**

Проаналізовано механізми вдосконалення державної політики розвитку рекреаційного туризму на прикладі Карпатського регіону. Визначено напрями перспективного розвитку системи державного регулювання сфери туризму в Карпатському регіоні, забезпечення населення України якісними умовами відпочинку. У результаті аналізу існуючих природних ресурсів, матеріально-технічної бази і рекреаційної інфраструктури виявлено наявність чинників перспективності і економічної доцільності розвитку рекреаційної сфери Карпатського регіону.

Ключові слова: державна політика, державне регулювання, інноваційний потенціал, модернізація, рекреація, розвиток.

This article analyzes the mechanisms of improving public policy development of recreational tourism as an example of the Carpathian region. Directions term development of state regulation of tourism in the Carpathian region, Ukraine provide the population with qualitative conditions of rest. An analysis of existing natural resources, material and technical resources and recreational infrastructure revealed the presence of factors perspective and feasibility of recreational areas in the Carpathian region.

Key words: public policy, government regulation, innovation capacity, modernization, recreation, development.

У сучасних умовах функціонування світового ринку характеризується інтенсивним розвитком усіх його складових. Одним із найважливіших, динамічно зростаючих напрямів, що входять до його структури, є сфера послуг. Її значення у світовому масштабі постійно зростає. Це пов'язано з підвищенням впливу останньої на розвиток міжнародних зв'язків, похваленням економічного стану країн та окремих регіонів, можливістю поповнення валютних надходжень країн світу. Аналізуючи перспективи розвитку туристичної індустрії в Україні на наступні десять років, перш за все, необхідно підкреслити, що сучасний туризм – це та сфера економіки і життєдіяльності суспільства в цілому, яка в тій чи іншій мірі інтегрує практично всі галузі. Саме це і визначає одне з перших місць, яке займає туризм у світовій економіці. Саме цей фактор повинен стати головним у формуванні нового державного підходу до туризму як тієї галузі, пріоритетний розвиток якої може позитивно вплинути на економічний і соціальний стан країни в цілому, стимулювати низку важливих галузей економіки, сприяти зміцненню нового позитивного іміджу України на світовій арені.

Проблеми розвитку рекреаційного туризму вже кілька десятиліть перебувають у центрі уваги науковців. Аналіз наукових джерел з проблематики державного управління окремими сферами суспільного життя в Україні, державного регулювання економіко-господарської діяльності, в тому числі й галузі туризму, свідчить, що українським ученим тут належить вагомих теоретичний доробок. Цим питанням присвячено наукові праці Л. Савельєва [1], Т. Каченко [2], С. Хлопак [3], Л. Шульгіна [4].

Метою статті є аналіз державних механізмів забезпечення конкурентоспроможності регіонів України у галузі туризму.

Стратегічною метою розвитку туристичної індустрії в Україні можна визначити створення конкурентоспроможного на світовому ринку туристичного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби населення країни, забезпечити на цій основі комплексний розвиток територій та їх соціально-економічних інтересів при збереженні екологічної рівноваги та історико-культурного доквілля. Програма дій, зорієнтована на досягнення цієї мети, має бути синхронізованою із загальними темпами становлення ринкових механізмів і співвіднесною з політикою структурних реформ в економіці. Вона повинна також урахувати накопичений досвід розвитку туризму у світі, що створює

сприятливі умови доопрацювання та розроблення відповідної нормативно-правової бази туризму.

Нарощування темпів і підвищення ефективності роботи підприємств сфери туризму, становлення туристичної галузі як однієї з провідних галузей вітчизняної економіки стримується невирішеністю низки питань, розв'язання яких потребує державного регулювання та підтримки виконавчих органів влади. Одне із ключових питань, яке необхідно вирішити в найближчий час, – питання оптимізації взаємодії туризму і культури як на рівні центральних органів влади, так і на місцях. Культурна спадщина, музеї, театри в більшості країн світу є винятково важливим фактором залучення туристів, генерації міжнародних і локальних туристичних потоків. І в результаті цього клієнти отримують транспорт і громадське харчування, готелі, місцеву промисловість тощо. Координація стратегічного розвитку культурної сфери і туризму на місцях повинна привести до більш тісної співпраці місцевої влади і реального бізнесу у вирішенні конкретних завдань зі збереження культурної спадщини, впровадження в практику діяльності музеїв, національних заповідників передової менеджерської практики, орієнтації для роботи в ринкових вимірах і координації діяльності з суб'єктами туристичної індустрії.

Туризм є високоприбутковою галуззю народного господарства в багатьох країнах світу. Про це свідчать показники прибутковості туристичної галузі. Так, наприклад, в Іспанії туризм кожного року дає 17 млрд дол. США прибутку (що становить 30 % від щорічного експорту країни), в Італії – 11 % , а в Данії та Австрії – 8 % , відповідно [3, с. 345]. Зрозуміло, що на сьогодні показники економічної результативності українського туризму відрізняються певним чином від закордонних. Однак слід відзначити, що в деяких регіонах України туризм достатньо розвинутий як економічна галузь. Покажемо у цьому плані, без сумніву, слід вважати Карпатський регіон, бо саме він на сьогодні займає друге місце в Україні за обсягом доходів від рекреаційної сфери (22 % від сумарного показника по Україні). Можна навести багато аргументів щодо важливості рекреаційної орієнтації перспективного розвитку українських регіонів, які представляють вагомий інтерес як туристичні регіони. Але одного стимулювання економічних процесів за даним напрямком недостатньо. Завжди існує потреба необхідно враховувати, що розвиток рекреації перспективних для розвитку туризму регіонів (у нашому випадку – це Карпати) необхідно розглядати в контексті структурної перебудови їх народно-господарчих комплексів, у стратегічних моделях яких туризм повинен стати домінуючою галуззю. Саме цей факт підтверджує актуальність розвитку туризму в Карпатському регіоні, прибутки від якого можуть бути значним доповненням державного бюджету України. На жаль, на сьогодні ймовірність “технологічного буму” в Україні є достатньо низькою, саме тому продуктивність праці та конкурентоспроможність вітчизняної продукції, а також послуг ще довго будуть залишатися низькими. Необхідно акцентувати нашу увагу і на тому аспекті, що зі зростанням обсягу промислового виробництва в регіоні буде загострятися екологічна ситуація. Така ситуація вимагає нестандартних рішень і дій при виборі пріоритетів у видах туризму в самому регіоні, розвиток яких забезпечив

би прогресивні зміни регіональної економіки, що, у свою чергу, зумовило би приток капіталу до галузі, що розвивається. Мова може йти і про іноземний капітал. Вважаємо за доцільне розглянути перспективу розвитку території Карпат з урахуванням оптимального використання природних, матеріально-технічних, трудових та інтелектуальних ресурсів, а також економічного, наукового та технічного потенціалу регіону. При цьому необхідно також акцентувати увагу на його історичних і географічних особливостях. Аналіз географічних, природних, історичних та економічних умов свідчить про те, що Карпатський регіон має унікальну можливість стати територією, на якій розумна економічна політика зможе успішно поєднувати регіональні, державні та міжнародні інтереси країни. Якщо виходити з того факту, що Карпати вважають географічним центром Європи, який має унікальну екосистему, то при формуванні політики розвитку регіону необхідно використовувати всі його геополітичні переваги. Важливо при цьому враховувати потребу у збереженні економічного феномену території, тобто майбутня туристична модель Карпат повинна мати низку економічних переваг, бути сумісною з прилеглими територіями сусідніх країн [1, с. 89].

Вважаємо за доцільне виділити головні принципи побудови туристичної моделі розвитку Карпатського регіону (рисунок). При цьому досягнення поставленої цілі зумовлює, насамперед, поетапну реалізацію першочергових задач. Разом із вирішенням нормативно-правових задач на найближчий період головними пріоритетами Карпатського регіону повинні стати галузі, які сприяють підйому рівня туристичного господарства. Вирішення проблеми підвищення урожайності сільськогосподарських культур і продуктивності тваринництва надзвичайно актуальне в контексті забезпечення своєю продукцією не тільки місцевого населення, але й контингенту відпочиваючих.

На сьогодні важливу економічну роль у регіоні відіграє лісопромисловий комплекс, який спеціалізується на виготовленні продукції, що має попит серед населення та забезпечує потреби туристичної галузі. Важливим моментом у розвитку матеріально-технічної бази регіону може бути більш ефективна співпраця легкої промисловості, яка випускає різні види тканин та виробів, з рекреаційною сферою. “Конверсія” машинобудівного комплексу на побутові потреби місцевого населення та потреби регіонального туризму дозволить рекреаційній системі бути більш “мобільною” [4, с. 408]. Помірний та по можливості екологічний розвиток у регіоні будівельних матеріалів повинен базуватися на регіональній базі будівельних матеріалів, яка, в свою чергу, має власну сировинну базу. Важливим елементом побудови механізму конкурентоспроможності регіону є активний розвиток та удосконалення невиробничої галузі, особливо у гірській частині регіону. Запорукою успішного розвитку цієї галузі вважаємо дотримання норм охорони навколишнього середовища, збереження та відновлення історико-культурної спадщини. Саме створення необхідних для розвитку цих галузей умов забезпечить підйом його соціально-економічного рівня, який повинен визначатися потребами та інтересами регіону, суб'єктів господарювання, які розміщено саме в цьому регіоні, а також інтересами та потребами місцевого населення.

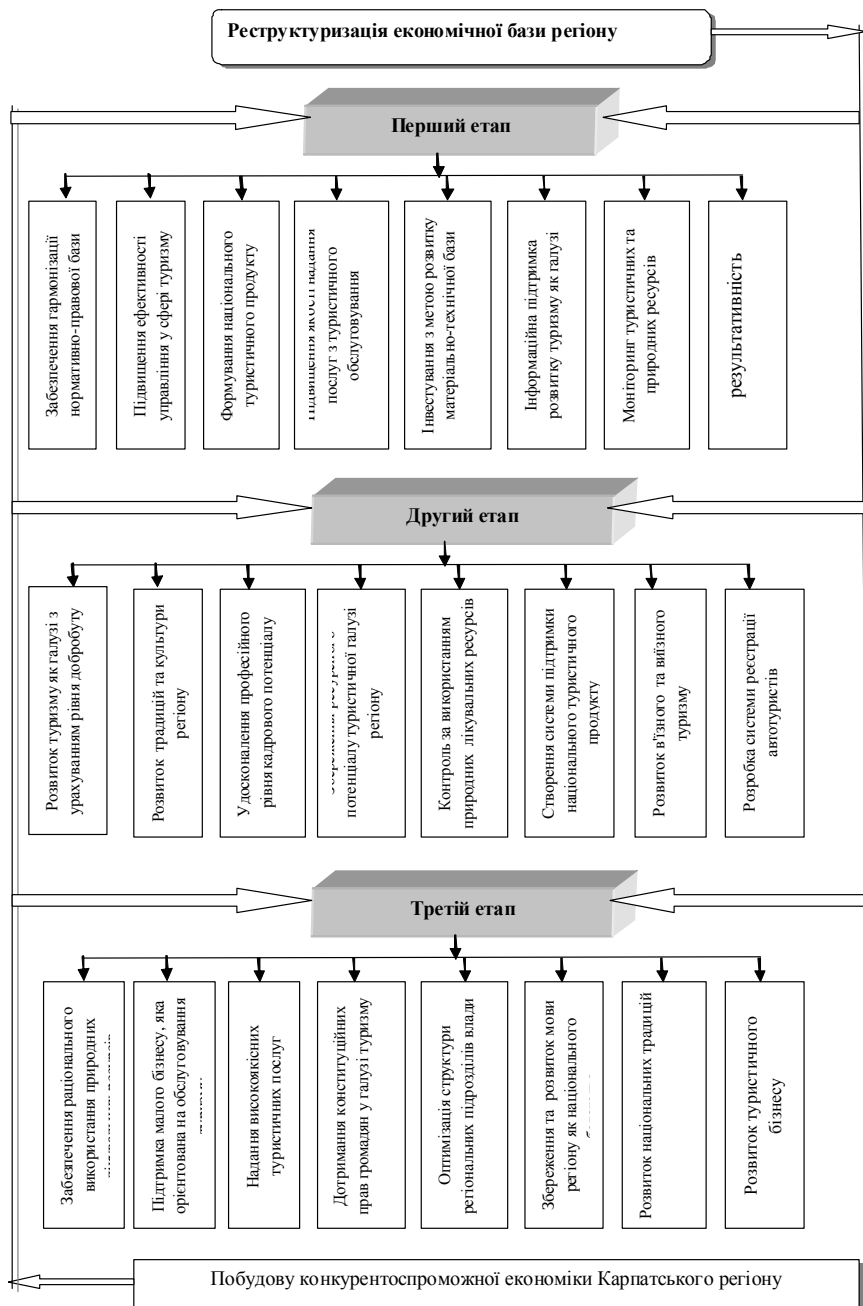

Рисунок. Реструктуризація економічної бази регіону

Таким чином, формування та реалізація організаційно-управлінського механізму управління розвитком туристичних регіонів країни дозволить забезпечити конкурентоспроможність туристичної галузі при раціональному використанні обсягів ресурсів і максимізації кінцевого результату. На сучасному етапі розвитку виробничих сил торгівля послугами, особливо продаж туристичних послуг, стала невід’ємною частиною економіки. Необхідно визначити, що туризм не є товаром першої життєвої необхідності. Він стає потребою людини тільки за умов певного рівня доходів, що, у свою чергу, зумовлено певним рівнем доходів суспільства в цілому. Держава ставить за мету розвиток туристичної індустрії, щоб забезпечити потреби громадян при здійсненні подорожей. Одночасне формування туристичної індустрії повинне бути орієнтоване на створення нових робочих місць, збільшення доходів держави і українських громадян, збереження об’єктів туристичного показу, раціональне використання природної, історичної, культурної спадщини, зміцнення міжнародних контактів.

Література:

1. *Савельєв Л. А.* Инвестиционная привлекательность корпораций предпринимательского типа / Л. А. Савельєв, Н. И. Савельєв, Т. Л. Пляскина // Економіка: проблеми теорії та практики. – Дніпропетр. : ДНУ. – 2001. – Вип. 82. – С. 88–96.
2. *Ткаченко Т. І.* Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія / Т. І. Ткаченко. – К. : Київ. нац. торг-екон. ун-т, 2006. – 537 с.
3. *Хлопяк С. В.* Управління туристичною галуззю: стан та перспективи / С. В. Хлопяк // Регіональні перспективи. – 2000. – № 2-3 (9-10). – С. 345–346.
4. *Шульгіна Л. М.* Формування інфраструктури інформаційної підтримки прийняття рішень підприємства туристичної галузі / Л. М. Шульгіна // Маркетинг та логістика в системі менеджменту : VI Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Львів, 9-10 лист. 2006 р.). – Львів : Нац. ун-т “Львівська політехніка”, 2006. – С. 407–409.

Надійшла до редколегії 10.04.2014 р.